

FYYSIKKO RAAMATUN ÄÄRELLÄ

Professori Kaarle Kurki-Suonio Maailman luomisesta

RAAMATUN PERSPEKTIIVI on valtava. Sen jänneväli ulottuu ajan ääri rajoille kummassakin suunnassa. Se kattaa ajan alusta sen loppuun saakka. Raamattu myös tarvitsee nämä mahtavat puitteet. Ihmiskunnan draamassa ihminen on kiinnitettävä taustaansa. Jotta olemassaolon tarkoitus voitaisiin nähdä, ihminen on asetettava omalle paikalleen luomakunnan historiassa, osoitettava hänen alkuperänsä ja päämääränsä.

VIIMEKSI KIRJOITIN siitä, miten Raamatun sana elää ja toimii avaamalla yhä uusia näköaloja eri aikoina ja erilaisissa ympäristöissä eläville ihmisille. Jokaisella on oma persoonallinen näkökulmansa kaikkeen kuulemaansa ja lukemaansa, myös Raamatun sanaan, sillä sanat saavat sisällön vain siitä, että ihminen kuulee ne ja tarkastelee niitä omaa taustaansa vasten. Sanan tutkiminen on usein ikään kuin oikean näkökulman etsimistä sellaisen suunnan löytämiseksi, jossa Jumalan sanoma sanan välityksellä pääsee osumaan ihmiseen.

ALKUKERTOMUSTEN YHTEYDESSÄ tulee korostetusti ilmi, miten erilaisin tavoin sanojen sisältö voidaan ymmärtää tarkastelun näkökulmasta riippuen. Vaikka niiden eteemme maalaamalla historiannäkymällä onkin suunnattomat kosmiset mittasuhteet, on syytä puhua sen yhteydessä Raamatun inhimillisestä perspektiivistä, sillä siinä ihminen asetetaan tarkasteltavaksi vasten aikaa ja materiaa, jossa hän elää ja johon hän on sidottu. Mutta kuva jää ratkaisevalla tavalla köyhäksi, latteaksi, kokonaan vaille syvyyttä, ellemmme huomaa, kuinka nämä kertomukset levittäytyvät Raamatun näyttämön ääreltä toiselle myös aivan toisessa ja paljon tärkeämmässä ulottuvuudessa; siinä, joka ulottuu synnin ja kadotuksen syvyydestä Jumalan pyhään korkeuteen ja kuoleman pimeydestä elämän kirkkauteen. Siitä, miten ihminen tulee kiinni-

tetyksi tähän taustaan, aukeaa jumalallinen perspektiivi. Sen suuntaan katsomalla voimme päästä näkemään Raamatun varsinaista sanomaa, sen sanoihin kätkeytyä Totuutta.

Sanoman kytkeminen aikaan ja aineeseen on välttämätöntä, koska ihminen on niihin sidottu, mutta kaikki niihin liittyvä on Raamatussa sittenkin vain Totuuden kehyksiä, kuorta, jonka läpi meidän on yritettävä nähdä.

KUN RAAMATTU RAKENTAA näyttämönsä kosmisiä puitteita se joutuu sivuamaan monia maailmankuvaamme liittyviä suuria ja mielenkiintoisia ongelmia, joihin luonnontieteet ovat koko olemassaolonsa ajan etsineet vastauksia. Sen johdosta Raamatun ja tieteen suhteesta puhuttaessa tartutaan säännöllisesti ensimmäisenä asiana luomiskertomukseen ja tarkastellaan sen mahdollista yhteensopivuutta tai ristiriitaa luonnontieteen erilaisten synty- ja kehitysteoriain kanssa. On kiintoisaa ja älyllisesti kiihottavaa yrittää sovitella yhteen havaintojen avulla saatuja hajanaisia tiedon palasia maailmankaikkeuden, maan, elämän tai ihmisen synnystä ja kehityksestä. Ja on täysin luonnollista, että näin muodostettuja erilaisia käsitystapoja vertaillaan, paitsi keskenään, myös niihin käsityksiin, joita on saatu Raamatun perusteella.

LUONTO ON KUITENKIN äärimmäisen kitsas paljastamaan salaisuuksiaan tarkimmallekaan tutkimukselle, ja lopultakin on mitättömän vähän todellisia tietoja, joihin teoriat voitaisiin nojata. Toisaalta Raamattu on hyvin arvoituksellinen näiden luomakunnan suurten ajallisten kysymysten suhteen samoin kuin se on tulevaisuuden ja tuonpuoleisen suhteen. Tätä ajatellen on kummallista, että on voitu ja voidaan niin kiivaasti kiistellä tieteen ja Raamatun oikeassa tai väärässä olemisesta. Kysymys on kuitenkin vain erilaisin perustein muodostetuista inhimillisistä käsityksistä,

joista väitellään, eikä tieteestä tai Raamatusta itsestään. Joka näistä asioista keskusteltaessa väittää: "Tiede sanoo näin ja tiede on oikeassa", yhtä hyvin kuin se, joka vakuuttaa: "Tämä on totuus, koska se perustuu Raamatun sanaan", tarkoittaa sisimmässään: "Minä olen oikeassa, sinä olet väärässä." Kumpikin on muodostanut oman valmiin käsityksensä; toinen sen perusteella, mitä hän on lukenut tieteen tuloksista ja teorioista, toinen Raamatun sanan perusteella. Molemmat ovat varmat, että he perustavat mielipiteensä totuuteen – tieteen totuuteen, tai Raamatun totuuteen. Ja siinä suhteessa kumpikin on oikeassa, mutta unohtaa, että

muodostetut mielipiteet ja käsitykset eivät ole totuus eivätkä voikaan olla enempää kuin oma, kalpean yksipuolinen ja vääristynyt mielikuva totuudesta. Lähemmäksi totuutta ei kumpikaan pääse ennen kuin huomaa, ettei totuuden etsiminen voi koskaan olla muuta kuin jatkuvaa vanhojen erehdysten korjaamista.

MUUTENKIN LUONNONTIETEEN teoriain ja Raamatun vertailussa asetelma on äärimmäisen ongelmallinen ja suorastaan keinoitekoinen. Kysymykset liikkuvat pelkästään Raamatun kertomusten kehyksissä, sen ajallisessa ja aineellisessa ulottuvuudessa. Tarkastelun näkökulma on äärimmäisen rajoitetusti inhimilliseen perspektiiviin tai peräti Raamatun ohi suunnattu. Huomio on kiinnitetty Raamatun sanoman kannalta täysin toisarvoisiin kysymyksiin. – Siksikö että ihminen haluaa suojella sisimpänsä koskemattomuutta, eikä halua nähdä todellisia kipeitä ongelmiaan?

KUN RAAMATTU JULISTAA: "Alussa loi Jumala taivaan ja maan", se ei varmasti tarkoita kannanottoa kilpaileviin kosmologisiin teorioihin, joista toiset puhuvat maailmankaikkeuden suuresta alkuräjähdyksestä ("Big Bang"-hypoteesi) ja toiset jatkuvasti syntyvän ja katoavan aineen avulla ikuisesti samanlaisena pysyvistä avaruuden tilasta

("Steady State"-teoria).

Joka tapauksessa ihmiskunnan kosminen elinympäristö, ihmiskunnan taivas ja maa, on kerran saanut alkunsa, ja se on tapahtunut Jumalan tahdosta.

LUOMISKERTOMUS suuntautuu keskitetysti kohti huippuaan, ihmisen luomista. Kuutena luomisen päivänä syntyy kaikki, mikä on tarpeellista, jotta maa muodostuisi ihmiselle hyväksi ja tarkoituksenmukaiseksi asuinsijaksi. Kun kaikki on valmista, maa saa asukkaansa, ihmisen. Voi olla mielenkiintoista verrata luomisen järjestystä niihin käsityksiin, joita tutkimuksen perusteella on muodostettu maapallon geologisista ja biologisista kehitysvaiheista, mutta en ymmärrä miksi se olisi välttämätöntä. Miksi pitäisi laittaa tämä kertomus aikaan ja aineeseen sidotuiksi kysymyksiksi? Siksikö, että halutaan kieltää sen jumalallinen ulottuvuus?

KOSKA TÄLLAINEN voimakkaasti profeettallinen, ajassa menneeseen tähdätty kertomus on Jumalan Hengen vaikutuksesta kirjoitettu, on selvää, että se on kirjoitettu kaikkia aikakausia varten. Kun luomiskertomus julistaa, että maailma on Jumalan tahdosta ja hänen voimastaan sellainen kuin tiedämme sen olevan – ulkoisilta edellytyksiltään ihmisen hyvä asua – sen on luonnollisesti puhuttava sellaisia käsitteitä käyttäen, joita myös entisajan ihminen saattoi ymmärtää; ja niihin puutteellisiin tietoihin vedoten, joita hän uskoi itsellään olevan maailman rakenteesta. Muutenhan sisältö olisi käynyt käsittämättömäksi. Aivan ilmeisesti voimme nähdä esim. puheen vesiä erottavasta taivaanvahvuudesta ja siihen asetetuista auringosta, kuusta ja tähdistä tällaisena vanhan ajan maailmankuvan käsitteistöön turvautuvana havainnollistuksena.

Mutta miksi takertuisimme siihen, mitä kertomuksen yksityiset sanat ovat merkinneet menneinä aikoina, kun meidän pitäisi nähdä sen sanoma nykyajassa. Kaiken sen tiedon, jonka Jumala on suonut meidän oppia tuntemaan, pi-

täisi kai päinvastoin merkitä sitä, että meidän on tänään helpompi nähdä, mikä Raamatun kertomuksissa on aikaan sidottuja puitteita ja miltä suunnalta meidän tulisi niitä lähestyä voidaksemme paremmin nähdä varsinaisen sisällön. Vai näkisimmekö alkukertomukset sittenkin mieluummin yksinkertaisina menneiden tapahtumien kuvauksina – voidaksemme torjua niiden omaa nykyisyyttämme koskettavan sanoman?

YKSI RATKAISEVA ERO on luonnontieteen ja Raamatun tavoissa tarkastella näitä ongelmia. Tämä sisältyy luonnontieteen ns. metodiseen ateismiin, jossa halutaan nimenomaan tutkia, miten luonto, sen kappaleet, hiukkaset, eliöt käyttäytyvät itsestään ilman ulkopuolisia vaikutuksia, ilman ohjaavaa sivullista tahtoa. Näitä luonnon omia käyttäytymismuotoja kutsutaan luonnonlaeiksi. Tutkitaan, miten pitkälle kaikki luonnossa tapahtuva voidaan ymmärtää tältä pohjalta. Raamattu sen sijaan katsoo syvemmälle, luonnon omaehtoiselta näyttävän tapahtumisen taakse ja näkee siellä Jumalan luovan sanan ja ohjaavan käden. Ristiriitaa näiden ajatustapojen välillä ei ole. Raamattu vain täydentää kuvan siltä osin, kuin sitä on luonnontieteen keinoin mahdotonta nähdä.

JOS TARKKAAN LUEMME, miten Raamattu luonnehtii Jumalan luomistyötä: "Kokoontukoot vedet ... Kasvakoon maa vihantaa ... Tuottakoon maa elävät olennot...", näemme, vaikka tämäkin on kokonaisuuden kannalta mitätön sivuseikka, miten siinä ikään kuin annetaan tehtävä luonnossa tapahtuvalle luonnon omalle toiminnalle. Jumala sanoo, ja luonto toimii. Luonnonlakien mukaisia tapahtumia ohjaa Jumalan tahto. Jumala ei ole satujen taikuri, joka heilauttaa taikasauvaansa ja, hokkuspokkus, katettu pöytä ilmestyy tyhjästä. Mutta kertomukseen ei ole myöskään liitetty mitään teknisten yksityiskohtien esittelyä pilaamaan kuvan suunnatonta, kaiken kattavaa yleisyyttä. Vain lopputulos tuodaan ilmi: "Ja tapahtui niin." Muu ei ole tärkeää.

Luonnontutkimus voi vapaasti täydentää kuvaa lukemattomilla yksityiskohdillaan ja tyydyttää siten uteliaisuuttamme sen suhteen, millä tavoin ihmeellinen luova Sana on kehitystä ohjannut.

TOISAALTA LUONNONTIEDE on, erityisesti sen jälkeen kun atomimaailman ilmiöitä on päästy tuntemaan, oppinut näkemään varsin selvästi omat rajoituksensa. Atomi- ja maailman luonnonlait voidaan ilmaista vain todennäköisyyksien avulla. Atomeilla ei ole sen laatuja "omia käyttäytymismuotoja", että niiden perusteella olisi mahdollista tietää, miten atomaariset ilmiöt edistyvät ja mitä kullekin hiukkaselle tapahtuu. Jos niitä olisikin, olisivat ne periaatteessakin kaikkien havaintomahdollisuuksien ulkopuolella. Niiden olemassaoloa tai -olemattomuutta on mahdotonta todeta. Luonnonlait sellaisina kuin tiede voi koskaan oppia niitä tuntemaan, eivät sen tähden riitä ohjaamaan tai selittämään luonnon kehitystä.

Tieteen keinoin ei ole mahdollista nähdä, sattumako ohjaa vaiko sittenkin Jumalan luova sana. Siten luonnontiede ei voi millään tavoin edes kommentoida luomiskertomuksen antamaa täydennystä tieteelliseen maailmankuvaan, se voi vain katsoa vaiti sivusta.

Ihmisinä kuitenkin näemme lopputulokseksi saadun, meille asuttavaksi annetun maailman edellytyksistä sen, minkä luomiskertomuskin toteaa: "Katso se oli sangen hyvää." Ja siksi me voimme täydellä syyllä yhtyä Paavalin sanaan: " ... se, mikä Jumalasta voidaan tietää, on ilmeistä ... sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumaluutensa ovat, kun niitä hänen teoissansa tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä ... " (Room.1:20).